

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ Η αγορά οίνου στη Νότια Αφρική¹

Η νοτιοαφρικανική αγορά οίνου είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική, με κύρια χαρακτηριστικά την υψηλή παράνομη εμπορία αλκοόλ (εκτιμάται σε 22% της συνολικής κατανάλωσης το 2020), τάση για έντονη διαφοροποίηση ετικέτας (premiumization) και χαμηλό βαθμό συγκέντρωσης, όσον αφορά στον αριθμό των μονάδων οινοποίησης.

Η **πλειονότητα των νοτιοαφρικανικών αμπελώνων** βρίσκεται στην Περιφέρεια Western Cape (Breede River Valley, Cape South Coast, Coastal Region, Klein Karoo, Olifants River) με 21, εκ συνόλου 23, οινικών διαδρομών, ενώ αμπελώνες υφίστανται και στις Περιφέρειες Kwa Zulu Natal, Northern Cape, Eastern Cape και Limpopo.

Εκτιμάται ότι περίπου 2.600 αγρότες το 2021 (μείωση 27% έναντι του 2010) καλλιεργούσαν 90.000 εκτάρια (μείωση 10% έναντι του 2010) αμπελιών. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος περιλαμβάνουν γήρανση του αμπελώνα, εκρίζωση και στροφή σε πιο επικερδείς καλλιέργειες, κλιματικούς παράγοντες, έλλειψη νερού, ηλεκτρισμού κλπ. Το 55% της συνολικά καλλιεργούμενης γης αφορούσε σε λευκά σταφύλια και το 45% σε κόκκινα. Η ευρύτερα καλλιεργούμενη ποικιλία ήταν η Chenin blanc, ακολουθούμενη από τη Sauvignon blanc, Colombar, Cabernet sauvignon και Shiraz. Το 62% της συγκομιδής γίνεται με μηχανικά μέσα.

Η χώρα διαθέτει περίπου 533 **οινοποιεία**, εκ των οποίων το 70% έχει κύκλο πωλήσεων μικρότερο από 10 εκ. ZAR (1 Ευρώ = 20 ZAR περίπου). Το 2022 η Νότια Αφρική ήταν ο 8^{ος} μεγαλύτερος παραγωγός οίνου παγκοσμίως (μερίδιο 4% επί συνόλου²). Η παραγωγή οίνου το 2022 σημείωσε μείωση κατά 5,4% έναντι του 2021³. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με στοιχεία της αγοράς⁴ για το 2022, μόνο το 9% των οινοποιείων απολαμβάνει υψηλά κέρδη, το 50% επιτυγχάνει μικρά κέρδη, το 3% βρίσκεται στο νεκρό του σημείο (B/E) ενώ το 38% πραγματοποιεί ζημιές.

Σημαντικότερο κανάλι **διανομής** οίνου αποτελούν τρεις μεγάλες αλυσίδες super – markets (Pick n Pay – 646 καταστήματα, Shoprite – 620 καταστήματα, Tops at Spar – 879 καταστήματα) οι οποίες μαζί με τρεις εξειδικευμένες αλυσίδες πώλησης αλκοολούχων ποτών (Liquor City – 250 καταστήματα, Ultra Liquors – 82 καταστήματα, Picardi Rebel – 580 καταστήματα) κατέχουν το 80% του συνολικού λιανικού κύκλου πωλήσεων.

Επίσης υφίστανται τα Shebeens (αδήλωτες μικροεπιχειρήσεις εμπορίας αλκοολούχων εντός των townships), ο αριθμός των οποίων εκτιμάται μεταξύ 180.000 – 250.000, ανήκουσες κατά 50% σε γυναίκες, οι οποίες στηρίζουν με αυτόν τον τρόπο το οικογενειακό εισόδημα.

Το 30% των πωλήσεων οίνου στη Νότια Αφρική αφορά σε γυάλινες φιάλες 750 ml. Χονδρεμπορική τιμή οίνου άνω των 33 ZAR θεωρείται υψηλή και εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύει το 17% της κατανάλωσης και το 35% της βιομηχανικού κύκλου πωλήσεων.

Η **κατανάλωση** οίνου το 2021 στη Νότια Αφρική ανήλθε σε 393 εκ. λίτρα ή 14% της συνολικής κατανάλωσης αλκοολούχων στη χώρα, αυξημένη κατά 24% έναντι του 2020. Στην παγκόσμια κατάταξη κατανάλωσης οίνου, η χώρα καταλάμβανε τη 15^η θέση (2021).

Το 2021 το 34% της κατανάλωσης οίνου αφορούσε σε λευκό, το 34% σε κόκκινο, το 12% σε ροζέ και το 11% σε περλέ. Το υπόλοιπο 9% αφορούσε σε οίνο χαμηλής περιεκτικότητας σε αλκοόλ, χωρίς αλκοόλ, σαμπάνια κλπ.

¹ Report Woweb

² Βλ. <https://www.oiv.int/what-we-do/country-report?oiv>

³ Βλ. https://www.sawis.co.za/info/download/Economic_Value_of_Wine_Tourism_in_SA_2022_FINAL_2024.pdf

⁴ Βλ. <https://vinpro.co.za/>

Προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος των λιανικών πωλήσεων αφορά στο γενικότερο αναιμικό ποσοστό ανάπτυξης της χώρας, υψηλό πληθωρισμό, περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα, στροφή νεαρότερου πληθυσμού προς κατανάλωση οίνου με χαμηλό βαθμό αλκοόλ κλπ. Παρόλα αυτά, η Νότια Αφρική, διαθέτει ένα κομμάτι του πληθυσμού, το οποίο μπορεί και επιθυμεί να καταναλώσει ακριβό κρασί, εφόσον αυτό διατηρεί χαρακτηριστικά premium (τάση που εκτιμάται να συνεχιστεί και την επόμενη 10ετία).

Η Κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής μελετά αλλαγές στη Νομοθεσία με σκοπό την αύξηση του επιτρεπόμενου ορίου ηλικίας για κατανάλωση αλκοόλ (από 18 σε 21 έτη), περιορισμό της διαφήμισης, αλλαγές στη σήμανση, συσκευασία, περιεκτικότητα σε βαθμούς αλκοόλ κλπ.

Επί συνολικού κύκλου **πωλήσεων** αλκοολούχων το 2021, ο οίνος αντιστοιχούσε στο 16% (έναντι 51% για τη μπύρα και 22% για λοιπά αλκοολούχα ποτά).

Το 2021 η Νότια Αφρική ήταν ο 11^{ος} μεγαλύτερος **εξαγωγέας** οίνου σε αξία (1,8% επί συνόλου εξαγωγών) και ο 6^{ος} μεγαλύτερος σε ποσότητα. Οι εξαγωγές αντιστοιχούσαν στο 51% του συνόλου των πωλήσεων οίνου με το υπόλοιπο 49% να διατίθεται στην εσωτερική αγορά.

Οι εισαγωγές οίνου από Ελλάδα (και ΕΕ) γίνονται με μηδενικό δασμό, επιβαρύνονται όμως με φόρο ειδικής κατανάλωσης (βλ. [https://www.sawis.co.za/info/download/Levies - 2024 to 2025 and Excise - 21 February 2024.pdf](https://www.sawis.co.za/info/download/Levies_-_2024_to_2025_and_Excise_-_21_February_2024.pdf))

Τον Ιανουάριο 2024 πραγματοποιήθηκε η πρώτη μεγάλη εισαγωγή επιλεγμένου οίνου από Ελλάδα από την εταιρεία Wine addict, με ποικιλίες που δεν υφίστανται στη νοτιοαφρικανική αγορά (Μοσχάτο, Λημνιό, Αγιωργίτικο, Μοσχοφίλερο, Ασύρτικο), προκειμένου να επιτευχθεί υψηλός βαθμός διαφοροποίησης, τόσο έναντι των νοτιοαφρικανικών ποικιλιών όσο και λοιπών εισαγωγών. Συγκεκριμένα, εισήχθησαν 11 οίνοι των Οινοποιείων Κακουλίδη, Λαφαζάνη και Κτήματος Γκότση.

Προς συμπλήρωση της εικόνας, σημειώνουμε ότι το 2021 οι εισαγωγές οίνου από Ελλάδα ανήλθαν σε 2,129 ευρώ και το 2022 σε 12.203 ευρώ.

Από πλευράς μας, εκτιμούμε ότι υφίστανται σημαντικά περιθώρια για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών οίνου στη Νότια Αφρική.

ΧΣ